

Dabisko zālāju sēšanas talka

Ķemeru Nacionālais parks, 2021.gada 14.septembris

IEVADS

Mūsdienās dabiskie zālāji (=ES nozīmes biotopi) Latvijā aizņem tikai 0,7% valsts teritorijas. Lielākā daļa šo zālāju, lai arī vēl aizvien kvalificējas kā dabiski zālāji, ir sliktā vai pat ļoti sliktā stāvoklī. Sarūk šo zālāju platības, pasliktinās biotopu kvalitāte, tie ir stipri fragmentēti.

Dundurplāvu masīvs ir raksturīgs piemērs teritorijām, kur pēdējā pusgadsimta laikā ir iznīcināti dabiskie zālāji un ierīkotas aramzemes un kultivētie zālāji. Par spīti plaūšanai un noganīšanai pēdējo ~15 gadu laikā, dabisko zālāju sugu atgriešanās notiek lēni. Visticamāk, galvenais iemesls ir dabisko zālāju donorteritoriju trūkums apkārtnē. 2021. gada dabisko zālāju sēklu sēšanas talka turpina jau iesākto tradīciju Ķemeru NP, kas aizsākās 2008. gadā ar maziem eksperimentāliem laukumiem un turpinājās dažādos mērogos, t. sk. 2020. gada sēšanas talkā Dundurplāvu aplokā lielākā platībā.

METODE

Dabisko zālāju sēklu sēšana ir viena no metodēm, ko var izmantot biotopu atjaunošanā, precīzāk – radīšanā no jauna. Metode jau ar dažādām sekmēm izmēģināta vairākās Eiropas valstīs un citur pasaulē. Latvijā esam ceļa sākumā. Faktiski tā ir aizsargājamo biotopu radīšana no jauna.

SĒKLU MAISĪJUMS

2021. gadā augu sēklu maisījumu veido >50 vietējo, dabiskiem zālājiem raksturīgu, galvenokārt Latvijas rietumu daļā sastopamu sugu sēklas. Tās ievāktas 2021. gada vasarā, galvenokārt plavās un zālajos Ķemeru Nacionālā parkā un Abavaš senieļejā. Piemaisījumā var būt nenozīmīgs daudzums (<0,01%) citu sugu sēklas, kas bija sastopamas ievākšanas vietās. Materiāls ievākts ar rokām, zāvēts sausā vietā ištabas temperatūrā un tad vēlreiz kaltēšanas un smalcināšanas procesā pārskirots, lai nodrošinātu, ka tajā nav invazīvu un ekspansīvu augu sēklu piemaisījuma.

Sēklu maisījumā izmantotas tikai Latvijā nosacīti "parastas" augu sugas, kas raksturīgas dabiskiem (neiekultivētiem, neielabotiem) zālājiem. Daļa no šīm sugām ir dabisku zālāju indikatorsugas. Maisījumā nav īpaši aizsargājamo augu sugu. Tomēr dabisko zālāju biotopu degradācijas dēļ dažas no šīm sugām valstī samērā strauji kļūst arvien retāk sastopamas.

MĒRĶIS

Uzlābot sugu daudzveidību Dundurplāvās, veicināt dabisko zālāju straujāku atjaunošanos un izmēģināt dabisko zālāju sēklu sēšanas metodi biotopu atjaunošanā lielākā teritorijā.

SĒKLU MAISĪJUMS

<p>Acinos arvensis* Agrimonia eupatoria Angelica sylvestris* Anthyllis vulneraria s.l. Anthoxanthum odoratum Astragalus danicus* Briza media Carex flacca Carex flava* Carex panicea* Carlina vulgaris Carum carvi* Centaurea jacea Centaurea scabiosa Cynosurus cristatus Daucus carota Filipendula vulgaris Galium boreale Galium verum Geum rivale Helictotrichon pratensis (syn. Helictochloa pratensis) Helictotrichon pubescens</p>	<p>mārsila kalnmētra ārstniecības ancītis meža zirdzene brūču pārkoņamoliņš parastā smaržzāle</p> <p>Dānijas tragantzirnis parastais vizulis zilganais grīslis dzeltenais grīslis sāres grīslis parastais zeltdadzis parastā ķimene pļavas dzelzene lielā dzelzene parastā sekstaine savvaļas burkāns lielziedu vīgrieze ziemeļu madara īstā madara pļavas bitene kailā pļavauzīte</p> <p>pūkainā pļavauzīte</p>	<p>Inula salicina Knautia arvensis Leontodon hispidus Listera ovata* Lysimachia vulgaris* Lotus corniculatus Molinia caerulea* Ononis arvensis Origanum vulgare* Phleum phleoides Pimpinella saxifraga Primula veris Prunella vulgaris Rhinanthus minor Rhinanthus serotina Scorzonera humilis* Selinum carvifolia Senecio jacobaea* Sesleria caerulea Succisa pratensis Thalictrum minus* Tragopogon pratensis Trifolium campestre Trifolium dubium* Trifolium montanum Trifolium pratense* Trollius europaeus Viscaria vulgaris</p>	<p>vītolu staģe tīruma pēterene pūkainā vēlpiene ovālā divlape parastā zeltene ragainais vanagnadziņš zilganā molīnija lauka blaktene parastā raudene stepes timotiņš klinšu noraga gaiļbiksīte parastā brūngalvīte mazais zvagulis lielais zvagulis zemā raudupe ķimeņlapu selīne Jēkaba krustaine zilganā seslērija pļavas vilkmēle mazais saulkrēsliņš pļavas plostbārdis lauka āboliņš sīkais āboliņš kalnu āboliņš pļavas āboliņš Eiropas saulpurene parastā sveķene</p>
---	--	---	--

* Šo augu sugu sēklas maisījumā ir mazā īpatsvarā

Treknraksts / bold – dabisku (bioloģiski vērtīgu) zālāju indikatorsugas

Projekts “Natura 2000 aizsargājamo teritoriju pārvaldības un apsaimniekošanas optimizācija” (LIFE19 IPE/LV/000010 LIFE-IP LatViaNature) tiek īstenots ar Eiropas Savienības LIFE programmas un VRAA finansiālu atbalstu.

Informācija atspoguļo tikai projekta LIFE IP LatViaNature īstenotāju redzējumu, Eiropas Komisijas Mazo un vidējo uzņēmumu izpildaģentūra nav atbildīga par šeit sniegtās informācijas iespējamo izmantojumu.